

- יום הבהיר י"א ניסן - צדי"ק שנה -

39

הי' תהא שנת נפלאות בכל -

ואין בו כפרה יש בו מעילה וכו' וזה הואיל ויש בו כרת אין בו מעילה [קה"ע] אתא ר' בא ר' חייא בשם ר' יוחנן הקדיש דם לבדק הבית ביניהון והוה ר' זעירה חדי בה [ה"ג הקדיש דם לבדק הבית וכו' והוה ר"ז חדי בה והי' ר"ז שמח בשמועה זו שכיון לדברי ר' יוחנן:] סבר על דרבנן איתאמרת [סבר ר"ז על דרבנן איתאמרת הנך טעמים דאמר ר"י אבל לר"ש אפילו דם קדשים אית בהו מעילה דאורייתא:] א"ל [ר"ז לר' בא ומה בידך מה שמעת מר"י למאן קאמר האי טעמא דאין מעילה בדם: קה"ע] ועל דר"ש איתאמרת [השיב לו ר' בא דר"י אמרו אפילו לר"ש דלד"ה אין מעילה בדם קדשים מדאורייתא ואף ר"ש לא קאמר דיש מעילה אלא מדרבנן, ובמקדיש דמים לבדק הבית, וכ"ה בתוספתא דמעילה וכן הי' רש"א המקדיש דמים לבדק הבית מועלין בהן וכו' קה"ע] וכו', ומה שכתב דמועלין דרבנן קשה מהמשך הסוגיא סהירושלמי עיי"ש" והפני משה גרס הקריש הדם ביניהון ואח"כ גרס הקריש הדם ודם קדשי בדק הבית, אמנם אין זה שייך לענינינו, ודו"ק.

הרי פסק דין של רבינו בהל' מעילה פ"ב הל' י"א עולה בקנה אחד עם סוגיית הבבלי והירושלמי, והתוספתא ויסודתו בהררי קודש, ומשה אמת ותורתו אמת.

■ ■ ■

נ ג ל ה

הפסק בתפלה

הרב יוסף חיים קאנטער

חבר כולל שע"י מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א

בשו"ע אדה"ז סי' נ"ג סעי' ג': "וכן אם אין מנין בבהכ"נ ימתין הש"ץ עם ישתבח וישתוק ולא ידבר כלום עד שיבא מנין ויאמר ישתבח וקדיש ויכול להמתין ולשהות אפי' חצי שעה שזהו שיעור כדי לגמור את כל פסוקי דזמרה מב"ש עד סוף ישתבח ואעפ"כ אין צריך לחזור לראש הואיל ושהה ברצונו שלא מחמת אונס וכדיעבד אפי' שהה מחמת אונס כגון שלא הי' המקום נקי וכיוצ"ב בענין שבק"ש כיוצא בזה יש שמצריכים לחזור לראש כמו

- יום הבהיר י"א ניסן - צדי"ק שנה - היי תהא שנת נפלאות בכל -

40

שית' שם מ"מ בפסוקי דזמרה שהם מד"ס יש לסמוך על המקילין שם".

וצ"ע דהרי בסי' ס"ה סעי' א' כ' אדה"ז: "ו אם שהה מחמת אונס שאף אם הי' רוצה שלא לשהות לא הי' צריך לחזור לראש אם שהה כדי לגמור את כולה מראש עד סוף ממקום ששוהה ומפסיק בו עד סוף ומשערין לפי הקורא ולא רוב בני אדם".

והנה בהשקפה ראשונה צ"ע למה בנוגע לברכות ק"ש פסק א דמשערין שיעור של "כדי לגמור את כולה" לפי הקורא ו בנוגע לשיעור הנ"ל בפסוד"ז נתן אדמוה"ז שיעור מדויק עד חצי שעה.

והי' נראה לתרץ דהא בסי' נ"ג מדובר בקרוב למנין אנשים המצפים לעוד כמה יהודים שישלימו מנין ויוכלו קדיש וברכו ולזה פסק אדה"ז דיכולים אפי' להמתין כדי ל את כולה, ושיעור זה הרי לא יכולים לשער כפי הקורא מדובר ברוב מנין של יהודים אשר אין דעותיהם וזמן קר' שוות ולכן צטט אדה"ז שיעור הפשוט לפי רוב בנ"א המובא בו מהמר"ם מינץ.

אולם כד דייקת, אין המדובר ברכים מישראל דימתינו ישתבח עד שיגיע מנין, רק על הש"ץ. דהלא משמע מדברי א דרק הש"ץ ימתין עם ישתבח ואילו הצבור יאמרו ישתבח מיד במפורש במג"א שם וצ"ע למה לא כתבו אדמוה"ז במפורש. כ רבינו בסעי' הנ"ל אכן משמע דכדברי המג"א (הובא בקצ להלכה) כן הוא. וז"ל אדה"ז שם: "מי שלא הי' לו טליר שהגיע לשתבח לא יכרך על עטיפת ציצית בין פסוקי ד לשתבח ואין צ"ל באמצע פסוקי דזמרה מפני שאסור להפסיק נ עד סוף ישתבח אפי' לצורך מצוה כמ"ש בסי' נ"א אלא יכרן ישתבח ליוצר שאז מותר להפסיק לצורך מצוה כמ"ש בסי' בד"א ביחיד אבל ש"ץ שלא הביאו לו טלית עד ישתבח יו ויכרך קודם שיתחיל ישתבח כדי שיאמר הקדיש מיד אחר יט ולא יפסיק אא"כ הביאו לו אחר ישתבח".

הרי לנו חילוק בין היחיד להש"ץ דמוטב ליחיד להפסיק ישתבח ליוצר, ואילו לש"ץ מוטב להפסיק קודם ישתבח כדי ש

- יום הבהיר י"א ניסן - צדי"ק שנה -

היי תהא שנת נפלאות בכל -

41

הקדיש מיד אחר ישתבח. ובהמשך לזה כ' אדה"ז "וכן אם אין מנין בביהכ"נ ימתין הש"ץ...עד שיבא מנין ויאמר ישתבח" משמע דכשיטת המג"א כן הוא שיטת רבינו וצ"ע למה לא כתבו במפורש ולהעיר דלשון אדה"ז הוא כלשון הרמ"א וז"ל הרמ"א בהגה שם "הש"ץ אם לא הי' לו טלית תחילה יתעטף בציצית קודם שיתחיל ישתבח כדי שיאמר הקדיש מיד אחר ישתבח ולא יפסיק וכן אם אין מנין בביהכ"נ ימתין הש"ץ עם ישתבח וישתיק עד שיבא מנין ויאמר ישתבח וקדיש". ואע"פ דלכאור' יש לדייק כנ"ל דרק הש"ץ ימתין, מ"מ המג"א מצא לנכון לכ' בפ"י על דברי הרמ"א: "אבל היחיד יאמר ישתבח מיד" וא"כ צ"ע למה השמיטו אדה"ז.

ונחזור לענינינו, מה שנראה בפשטות הדברים הוא דאדה"ז רוצה בסעי' הזה להדגיש דיכול להמתין באמצע פסוד"ז אפי' כשיעור של כדי לגמור את כולה של חצי שעה ואף אם הקורא (הש"ץ) אינו בד"כ מאריך כ"כ אין בזה קפידה דהרי "שהה ברצונו שלא מחמת אונס". (ולהעיר דבלבושי שרד על אתר לימד באופן אחר: "וזה הוי כמו אונס לפי שאין שם מנין לכן לא ימתין רק חצי שעה דשיעור זה מן הסתם אינו כדי לגמור את כולה". ולפ"ד באמת הוה לן למימר דתלי בהקורא ומשערינן כל קורא לפי הזמן בו הוא קורא, ואילו לאדה"ז אדרבא חצי שעה הרי הוא שיעור שבפירוש סגי לגמור בו את פסוקי דזמרה ורק ד"שהה ברצונו ושלא מחמת אונס").

ויש להעיר מדברי אדה"ז בס' תניא קדישא אגרת הקדש ס"א: "שכל ימי החול לא ירדו לפני החיבה הבעלי עסקים שאין להם פנאי כל כך. רק אותם שיש להם פנאי או המלמדים או הסמוכים על שלחן אביהם שיכולים להאריך בתפילת השחר ערך שעה ומחצה לפחות כל ימות החול" ע"כ. ומתאים עם המבואר לעיל דהש"ץ יכול להמתין אפי' חצי שעה דזהו שיעור כדי לגמור את כל פסוד"ז דלפי חשבון זה אכן יצא דכל תפלת השחר יתארך ערך שעה ומחצה".

~~~~~